

20170605 LIVS HISTORIE Innledning

Liv Huseby er en liten jente som bor i Honningsvåg. Her bor hun sammen med mor og far og 4 søsken i et hus ikke langt fra kaia.

En dag blir båter som ligger for kai i Honningsvåg bombet. Det er et forferdelig leven. Mørk røyk brer seg og mange hus blir ødelagt. Mange omkommer. Liv er 6 år gammel.

Da Liv er 8 år- må hun må flykte for andre gang. Hjemmet hennes blir satt i brann.

Liv er 10 år i 1946. Far henter familien sin hjem til jul. Det er den fineste jula Liv kan huske. Hun er ikke flyktning lenger, krigen er over og hun er endelig hjemme igjen i Honningsvåg!

Liv har vært med på en historisk reise.

Hvorfor kan man ikke bare få bo hjemme og ha det godt og fredelig når man er 6 år?

Men året er 1942. Hitler gjør alt han kan for å formørke Europa og det er krig i Norge på andre året.

Liv er en liten brikke i verdens største krigspill. Spillet står mellom Tyskland og Russland og finnmarkingene er brikkene i spillet som skal spilles bort.

Liv Huseby er sannhetsvitne fra "Den brente jords taktikk" i Finnmarksenhøstes 1944 -og gjenoppbyggingen av Finnmark etter 1945

Krigshistorien er en viktig del av vår felles historie som aldri bør glemmes. Og den er bare litt over 70 år gammel.

Tvangsevakueringen og nedbrenningen av Finnmark ble av Kong Olav omtalt som "Den største katastrofen i norsk historie siden Svartedauen."

Svartedauen husker jo ingen men nedbrenningen av Finnmark - som foregikk i tiden mellom oktober 1944 og til mai 1945- huskes av bare noen få. En av disse er Liv Huseby.

Hun er i år 81 år. Hun er et strålende menneske og en strålende historieforteller! Det blir aldri kjedelig å høre på henne.

Det var på direkte ordre fra Hitler - den 28.oktober 1944 - at hele Finnmark og Nord-Troms skulle brennes ned for å forhindre russisk invasjon fra nord. Men folk ville ikke reise fra hjemmene sine i Finnmark. Det var her de hadde levd i generasjoner og det var her de hørte til.

Etter mye motstand ble de til slutt jaget bort og resultatet var at hele sivilbefolkningen i Finnmark og Nord-Troms på over 75.000 mennesker måtte tvangs-evakueres eller retttere sagt deporteres - sørover. Finnmark skulle brennes! Det var ikke til å forstå.

Ca. 25.000 rømte til fjells. Ca. 60.000 flyktet sørover.
Lille Liv er flyktning i eget land. Hun ser hva som skjer og hun har et skarpt blikk for detaljer. Spesielt de som betyr noe.

Samtidig "stod det 200.000 tyske soldater i Finnmark, 20.000 kjøretøyer, tusenvis av krigsfanger og 60.000 hester." Wikipedia.

Siden finnmarkingene var så "vanskelige og vriene" og ikke ville flytte, satte tyskerne en endelig frist: Den som ikke hadde kommet seg ut av Finnmark innen 12. november 1944- ville bli skutt. (Kilde: Jonas Lies dagboksnotater.)

Den 07. november flykter Liv og familien hennes fra Repvåg og de ankommer Tromsø 12. november, den dagen Tirpitz blir senket utenfor Tromsø.

Livs barndomsby, Honningsvåg, ble fullstendig nedbrent. Det var bare den hvite kirken som ble stående igjen. (Se bildet.)

Slik så Honningsvåg ut i 1945.
Alle hus lå i aske bortsett fra kirka.
Kilde: Årbok for Nordkapp 1983.

Det ble bombet, sprengt og brent:

11.000 beboelseshus

4700 fjøs/uthus

230 industribedrifter

21 sykehus

140 forsamlingshus

116 skolebygg

27 kirker

Broer, veier, kaier, 31500 telefonstolper.

All infrastruktur ble ødelagt. (Wikipedia)

De få kirkene som ble stående igjen etter nedbrenningen, skulle få stor betydning for mange. Etter at de var blitt plyndret av tyske soldater - ga kirkene også tyske soldater tak over hodet etter hvert som de brente ned alle hus etter seg. Alt skulle legges i aske. Det var også disse kirkene mange finnmarkinger kom hjem til og bodde i mens de satte opp egne hus etter krigen.

Kilde: NORDKAPP- En fiskerikommune av Einar Richter Hansen 1990:

”Honningsvåg var en av de viktigste havnene for den tyske skipstrafikk på Finnmarkskysten, særlig for trafikken over Østhavet.

Tyskerne rekvirerte rom i private hjem, her bodde offiserene mens menige bodde i brakkeleire. Tyskerne overtok også større bygg som skoler.

Alle fraktestartøyer ble beslaglagt av tyskerne allerede i 1940.

Liv Huseby er midt inne i krigshistorien. I 1942 blir kaia i Honningsvåg. Bombet. Liv er 6 år og hun ser at mor kaster ut dyner fra andre etasje og de legger på sprang.

Her er historien om Liv. Vi følger henne gjennom krigshistorien.